

CRONICA

SOLUȚIA RÎSU-PLÎNSU, SAU STAREA DE GRAȚIE

PAGUBOȘII de Eugen Rotaru și Laurențiu Profeta după ASTA-I CIUDAT de Miron Radu Paraschivescu • Teatrul „Nottara” • Data premierei: 24 mai 1990 • Regia: Gelu Colceag • Scenografia: Ștefania Cenean • Coregrafia: Roxana Colceag • Distribuția: Diana Lupescu (Mangelica), Camelia Zorlescu (Femeia), Valeriu Preda (Broască), Valentin Teodosiu (Patronul), Tania Filip (Băiatul de prăvălie), Catrinel Paraschivescu (Muta), George Alexandru (Șarpe), Cristian Șofron (Domnul), Bogdan Gheorghiu (Comisarul), Mircea Jida (Omul singur).

E reconfortant ca într-un final de stațiune atât de chinuit, cînd mai toate teatrele bucureștene au tras deja storurile din lipsă de spectatori — pretextînd cu tristă abilitate deschiderea campionatului de fotbal —, să găsești totuși o sală plină, să te întîmpine un ghișeu deasupra căruia atîrnă cartonașul cu „Nu mai sînt bilete”. Cronicarul hîrșit în rele ridică din sprînceană și mormăie în barbă „nu-i a bună!”, fiindcă știe el ce știe despre secretele „rețetei sigure”, cu atît mai mult în vreme de criză. Pe afiș un muzical de Eugen Rotaru și Laurențiu Profeta, adaptînd o comedie pe trei sferturi uitată a lui Miron Radu Paraschivescu. Apoi o echipă de actori talentați, cei mai mulți tineri, o scenografă care ne-a încîntat la Craiova și care debutează în capitală, un regizor pe care unii critici încă îl mai „pun în discuție”, Gelu Colceag, secundat de coregraful Roxana Colceag. Pe scurt, orice era cu putință.

Ceea ce se întîmplă însă pe scenă spulberă foarte repede posibilele suspiciuni. În decorul unic, închipuind o biserică ruinată și părăsită de Dumnezeu, își face apariția o faună ciudată, aș zice dickensiană dacă n-ar fi atât de specifică suburbiei autohtone (în felul acela picant-sentimental-interbelic). Povestioara romanțioasă, cu morala „la un hoț, un hoț și jumătate”, e scrisă în pasta groasă a Cînticelor țigănești, cu o bună creionare a tipologiilor și situațiilor, cu haz și nostalgie, cu lirismul apăsător al speranțelor imposibile și al iubirilor mortale. Fără adîncimile abisale ale lui Lorca, dar și

fără încrîncenările modelului. Adaptarea lui Eugen Rotaru evidențiază momentele-cheie ale acțiunii, prin transpunerea lor muzicală, iar aceasta în trei modalități clar diferențiate: prezentările de personaje, conflictele, mesajele-simbol. Experiența și abilitatea textierului se fac simțite în replica dată de versurile sale cînticelor lui MRP, atât de fin țesută încît necunoscătorul nu realizează cînd avem de-a face cu originale și cînd cu actualizări.

Eugen Rotaru este dublat de un admirabil compozitor, Laurențiu Profeta, care are puterea de a găsi linia potrivită, astfel încît nota de pitoresc să capete inflexiuni moderne, proaspete, de la construcția ansamblurilor sonore la alternanța de ritmuri, diverse și totuși perfect unitare. E aici un „secret” care ar merita analizat mai pe larg, prin el linia melodică dobîndind complexitate, teatralitate, atît în orchestrație, cit și în interpretarea vocală. Are candoare și adîncime, citează ceva cunoscut, la limita variațiunii și totuși nu e orice, pare simplă, și totuși nu e „ușoară”. Și, culmea, fără nici o ostentație. Pe scurt, o muzică încîntătoare.

Unitatea dramaturg-compozitor e curată de echipă. Îmi este dificil să separ, de aceea, spațiul și costumele inspirate ale Ștefaniei Cenean de gîndirea regizoral-coregrafică. Fiindcă, în întregime lucrat în vreo două luni (după știința mea), **Păguboșii** mi se pare unul dintre cele mai bune muzicaluri pe care le-am văzut la noi, Gelu Colceag știind să creioneze personajele cu minuție, supraveghind, în pofida ritmului debordant, desfășurarea tuturor relațiilor scenice. Chiar și în momentele cînd accentul cade pe unul dintre eroi, fiecare dintre cei prezenți în scenă are o sarcină precisă, motivată, disputîndu-și cu discreție — hazul, fără a-și incomoda partenerul.

Cu atît mai greu îmi e să analizez coregrafia cu cît importanța ei e majoră aici (se dansează tot atît de mult pe cît se cîntă); dansul nu e un element în sine, ci derivă, oricît de complexă ar fi mișcarea, din însăși desfășurarea întregului. Prin dans se sugerează evenimente, se implică idei teatrale, se degajă metafore; muncă de o mare dificultate pen-

tru Roxana Colceag, și de care interpreții se achită cu nebanuită pricepere.

Actorii au avut de trecut un examen dificil, iar deosebit de plăcut este că nu transpare din efortul lor decît entuziasmul. Un handicap tehnic, fără soluție încă la noi, este play-back-ul, care obligă la convenție, însă îl favorizează pe actor, pe care life-ul l-ar extenua. Diana Lupescu, într-o formă de zile mari, jonglînd fără dificultate cu nuri de mahala și aspirațiile suave spre iubirea absolută, are o mișcare scenică seducătoare și o poftă de joc contaminantă. Un cuplu de pun-gași cumsecade alcătuiesc Valeriu Preda (Broască) și George Alexandru (Șarpe), fin diferențiați, cel dintîi un escroc cu fantezie, mistuit de neîmpărțășita iubire pentru Mangelica. Actorul are și aplomb și delicatețe, și haz și dramatism bine temperat. Cel de-al doilea personaj, naiv pînă la abulie, portretizat cu măsură de către interpret, este un fel de copil mare, un încurcă-lume de un comic irezistibil. Dificilă și bine împlinită partitura lui Catrinel Paraschivescu — Flocica, o cerșetoare mută, creionată caricatural și grațios totodată, cu un abur de stranietate care dă adîncime personajului. Tania Filip are căldură și vibrație, i-am urmărit cu mare plăcere atît solo-urile, cit și prezența fără replică din planul al doilea. Valentin Teodosiu cam îngroașă rolul la început, dar apoi se integrează firesc ansamblului. Camelia Zorlescu, în rolul unei jalnice „dame”, urmărită de ghinion dar nemăcinată de invidii, colorează exact și cu șarm eroina. Cristian Șofron, o altă surpriză într-un rol care-l scoate în sfîrșit din postura obișnuită de june (mai mult sau mai puțin „prim” pe scena din Magheru), îl intrupează pe marele spărgător, nuanțat compus, din tușe fine. Armonios integrat echipei, la debutul bucureștean, Bogdan Gheorghiu; fără surprize, Mircea Jida. Ceea ce transmite dinspre scenă spre public **Păguboșii**, este, de fapt, bucuria că teatrul se poate face cu profesionalitate și dăruire indiferent de gen; și, în final, o interogație deloc lipsită de subtilitate, pe care... vă invit să o descoperiți singuri.

MIRUNA RUNCAN

